

Onderwerp	: Projectplan Waterwet 'Herinrichting Heksenlaak'
Status	: Definitief
Vastgesteld	: 09 augustus 2023
Bijlage(n)	: 1-1 Wijzigingen Watersysteem herinrichting Heksenlaak 1-2 Toelichting definitief ontwerp herinrichting Heksenlaak 1-3 Effectbeoordeling herinrichting Heksenlaak

## **Projectplan Waterwet**

Het college van dijkgraaf en heemraden van het Waterschap Rijn en IJssel heeft het voornemen, gelet op artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet, het onderhavig projectplan Waterwet 'Herinrichting Heksenlaak' vast te stellen en uit te voeren in overeenstemming met het bepaalde in dit plan.

Het ontwerp projectplan (vastgesteld door D&H op 14 maart 2023) heeft 6 weken ter inzage gelegen. Hierop zijn geen zienswijzen ingediend. Het projectplan wordt daarom ongewijzigd definitief vastgesteld.

Op grond van artikel 5.4 lid, tweede lid, van de Waterwet bevat een projectplan Waterwet een beschrijving van het betrokken werk, de wijze waarop het werk wordt uitgevoerd alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

## **1 Projectbeschrijving**

### **1.1 Wat wordt aangelegd of gewijzigd?**

#### **Aanleiding**

De Heksenlaak heeft de functie natuurwater (voorheen SED-water) en is als moeraslandbeek getypeerd. Ondanks de grote veranderingen ten opzichte van de natuurlijke situatie heeft het stroomgebied nog steeds potenties voor natuurontwikkelingen van een moeraslandbeek. Met name de sterke kweldruk en de aanwezigheid van slecht doorlatende kleilagen zorgen voor plaatselijk langdurig vochtige omstandigheden en voor permanente aanwezigheid van water in de beek, ook in erg droge perioden. Uit het gebiedsonderzoek is gebleken dat door verbetering van het watersysteem de grondwaterstanden omhoog kunnen en dit bijdraagt aan minder droogte in het gebied.

#### **Doel**

Vanuit de doelen voor natuurwater en de Richtlijn Ecologische Verbindingszones ligt een opgave voor het waterschap en de provincie om de waterkwaliteit, watersystemen en de ecologie te verbeteren en te versterken. Dit is vertaald in de volgende projectdoelen:

- a) Het herstel van de hydrologische omstandigheden, waarbij de vochtige alluviale beekbegeleidende bossen een kans krijgen voor een goede ontwikkeling.

- b) Herontwikkeling van meer natuurlijke vochtige hooilanden en dotterbloemgraslanden met moerasoevers (grote zeggemoeras) in de lage delen.
- c) Het via waterlopen, met daarin schoon en ecologisch gezond water, verbinden van natuurgebieden.
- d) Een klimaat robuust grondgebruik en watersysteem tegen verdroging, waarbij zoveel mogelijk het grondwaterpeil omhoog gebracht wordt zonder dat er negatieve effecten voor bewoners en landbouw ontstaat.

### **Projectgebied**

Het plangebied omvat de Heksenlaak, vanaf de bron in het Rammelgoor tot de Hofmanssteeg, (afbeelding 1) en omliggende percelen en is gelegen in de omgeving van Zwiep en Barchem in het buitengebied van de gemeente Lochem (Gelderland). Ten westen van het plangebied bevindt zich de Lochemse berg. De aanwezigheid hiervan zorgt voor kwelwater in de Heksenlaak. Het buitengebied is voornamelijk in agrarisch gebruik. Midden in het plangebied bevindt zich een camping.



Afbeelding 1: "Waterloop Heksenlaak"

### Watersysteemmaatregelen

Concreet betekent dit dat de volgende watersysteemmaatregelen worden uitgevoerd:

- Graven van nieuwe loop van Heksenlaak
- Dempen/ aanpassen van leggerprofiel van bestaande loop van Heksenlaak.
- Aanbrengen stuw met duiker;
- Aanbrengen bodemval;
- Verhogen peil;
- Aanpassingen aan beheer en onderhoud.

### Wijziging Legger Watersystemen

De Legger is een beschrijving van het waterstaatswerk en wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het waterschap. De Legger Watersystemen is een register van kaarten, tabellen en een leeswijzer waarin gegevens over de ligging, vorm, afmeting en constructie van

watergangen, bergingsgebieden en bijbehorende kaden en kunstwerken zijn vastgelegd. De Legger is gepubliceerd op de website van het waterschap: [www.wrij.nl](http://www.wrij.nl).

Dit projectplan Waterwet regelt het vaststellen van de maatregelen van het project uitvoering watersysteemmaatregelen herinrichting Heksenlaak die specifiek betrekking hebben op de aanleg- van of de wijziging van de normatieve toestand van een waterstaatswerk (oppervlaktewaterlichaam, bergingsgebied, waterkering of ondersteunend kunstwerk). Anders gezegd regelt dit projectplan Waterwet het vaststellen van maatregelen die een wijziging van de Legger tot gevolg hebben.

Het herinrichten van de Heksenlaak is een aanpassingsmaatregel en leidt tot wijziging van het waterstaatswerk. Dit is daarom een onderdeel van het projectplan. De aan te passen watergangen en kunstwerken zijn opgenomen in bijlage 1-1 'Ontwerptekening Heksenlaak – wijzigingen watersysteem.

### **1.1.1 Wijzigingen**

Er is sprake van aanleg- en wijziging van waterstaatswerken. De maatregelen die leiden tot aanleg- of wijziging van waterstaatswerken hebben betrekking op kunstwerken en enkele leidingvakken (traject van de watergang).

#### **Leidingvakken en kunstwerken**

Leidingvak LV84460012, LV84460011 en LV84460010

De leidingvakken wordt deels verlegd, hierdoor wordt een deel gedempt van de bestaande watergang. Het leggerprofiel van dit leidingvak wijzigt eveneens, zie bijlage 1-2 Toelichting definitief ontwerp herinrichting Heksenlaak.

#### Aanleggen nieuwe stuw en verhogen peil

Om het water langer vast te kunnen houden wordt in het noorden van het projectgebied een schotbalkstuw met een vaste drempel aangelegd op 11,50 m+ NAP. De drempelbreedte is 1,5m en de drempelhoogte is in trappen van 10 cm te reguleren. Op de vaste drempel worden twee schotten van 10cm geplaatst om zo het oppervlaktewaterpeil in te stellen op 11,70 m+ NAP. In de huidige situatie is de waterstand op deze locatie, bij een lage afvoer, 11,45 m+ NAP.

Achter de stuw wordt een duiker (Ø 800mm) in de lengte van de Heksenlaak geplaatst, waardoor er een verbinding ontstaat tussen de twee rabattenbossen om met machines te kunnen komen voor onderhoud en toegang tot het rabattenbos aan de linker zijde.

#### Verwijderen duikers:

- DR84460090
- DR84460089
- DR84460086
- DR84460087
- DR84460079
- DR84460075

#### Aanleggen bodemval

In het stroomopwaartse deel van leidingvak LV84460010 wordt er een bodemval geplaatst. Deze bodemval heeft een (drempel)hoogte van 12,65 m+ NAP, met als doel het water langer vast te houden in het Rammelgoor.

### Handmatig onderhoud

In de nieuwe leggerprofielen wordt het bestaande (smalspoor) onderhoudspad vergraven. Het beheer en onderhoud van leidingvakken LV84460012, LV84460011 en LV84460010 wordt in de toekomst handmatig uitgevoerd. Vanwege beschaduwning van de beek is de inspanning hiervan beperkt. Het bestaande onderhoudspad vanaf de Hofsmanssteeg tot aan de nieuw aan te leggen stuw blijft behouden.

Voor de percelen waar vochtig hooiland is voorzien, wordt voor deze specifieke delen een keurbeschermingszone gevestigd. Zo blijft altijd toegang mogelijk tot de delen die niet beschaduwd zijn en wel machinaal onderhouden moeten worden.

### **1.2 Hoe wordt het project uitgevoerd?**

De uitvoeringsmaatregelen zijn uitgewerkt in het definitieve ontwerp, zie bijlage 1-2 Toelichting definitief ontwerp herinrichting Heksenlaak.

Het definitieve ontwerp is door een extern adviesbureau verder uitgewerkt in een RAW bestek. Het bestek (uitvoeringscontract) is middels een aanbesteding op de markt gezet.

Met aanliggende grond- eigenaren/gebruikers worden afspraken gemaakt over rij- en werkstroken en verwerking van vrijkomende baggerspecie.

### **1.3 Welke voorzieningen worden getroffen om nadelige gevolgen ongedaan te maken of te beperken?**

#### **Algemeen**

Als gevolg van dit projectplan is geen financiële schade voorzien, die aan de uitvoering van het project in de weg staat. Voor eventueel financieel nadeel, dat onverhoopt ontstaat als gevolg van de uitvoering van het projectplan, kan een benadeelde een beroep doen op artikel 7.14 van de Waterwet. Dit artikel bepaalt dat aan degene die als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer schade lijdt of zal lijden, op zijn verzoek door het betrokken bestuursorgaan een vergoeding wordt toegekend, voor zover de schade redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en voor zover de vergoeding niet of niet voldoende op andere wijze is verzekerd.

Het verzoek tot vergoeding van de schade bevat een motivering en een onderbouwing van de hoogte van de gevraagde schadevergoeding.

#### **Waterhuishouding**

Aanpassingen aan watersysteem hebben geen effect op omliggende functies, zie ook bijlage 1-3 Hydrologische effecten herinrichting Heksenlaak. Lokaal worden watergangen aangepast om de erfafwatering van agrarische percelen te kunnen blijven garanderen, zie bijlage 1-2 Toelichting definitief ontwerp herinrichting Heksenlaak.

#### **Tijdens realisatie**

In de aanbestedingsprocedure is, en tijdens realisatie, wordt aan de aannemer meegegeven om rijbewegingen en (geluids)overlast tot een minimum te beperken. Het lokaal nuttig toepassen van de vrijkomende grond is in de aanbestedingsprocedure gestimuleerd. Verder vinden de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats en wordt er gewerkt op basis van een ecologisch werkprotocol.

## 2 Toetsing Waterwet

De toepassing van de Waterwet is op grond van artikel 2.1 van de Waterwet gericht op:

- a. voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
- b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Conclusie:

### a. Voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste

De hydrologische aanpassingen zorgen ervoor dat er gericht water wordt vastgehouden, de afvoer van oppervlaktewater (onder normale condities) wordt verminderd en daarmee de infiltratie naar het grondwater wordt vergroot. De afvoercapaciteit bij hoge afvoerdebielen neemt niet af.

### b. Bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen

De geplande maatregelen hebben een positief effect op de chemische en ecologische kwaliteit van het watersysteem. Door het verminderen van het omliggende agrarisch gebruik en het grotendeels verwijderen van bouwvoor op de door het waterschap aangekochte percelen, wordt een bijdrage geleverd aan de verbetering van de chemische en ecologische waterkwaliteit.

### c. Vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen

De aan- en afvoer functie van het watersysteem voor het landelijk gebied met landbouwfunctie blijft gehandhaafd. De herinrichting geeft invulling aan de provinciale doelen van het natuurwater.

## 3 Wijze van uitvoering

### 3.1 Planologische inpassing

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is voor het gebied waar het project wordt uitgevoerd het bestemmingsplan "herinrichting Heksenlaak" vastgesteld. De voorgenomen activiteiten passen niet binnen het geldende bestemmingsplan. Zodoende wordt een procedure doorlopen om de planologische inpassing mogelijk te maken.

### 3.2 Andere noodzakelijke vergunningen en relevante besluiten

Naar aanleiding van dit projectplan moeten de wijzigingen in het waterstaatswerk worden meegenomen in een wijziging van de legger. De legger bestaat uit kaarten en teksten. In de legger vindt de juridische vastlegging plaats van zaken als de ligging, vorm, afmeting en constructie van wateren of waterkeringen. Ook worden daarin de zogeheten kunstwerken vermeld zoals bruggen, stuwen en duikers. De legger is bepalend voor de verplichtingen over en weer tussen het waterschap en burgers op het gebied van de instandhouding van de waterstaatswerken. Zo blijkt bijvoorbeeld uit de legger waar de diverse keurzones geografisch gelegen zijn. In deze keurzones gelden er regels voor diverse activiteiten. Deze regels zijn vastgelegd in de Keur Waterschap Rijn en IJssel 2009 en houden bijvoorbeeld in dat er niet gegraven mag worden zonder vergunning van het waterschap (watervergunning). Ook kunnen in de legger onderhoudsverplichtingen worden geregeld.

Voor het vaststellen van de legger wordt een apart besluit genomen.

Verder zijn de volgende overige vergunningen en besluiten van belang:

Vergunningen/Besluiten	Bevoegd gezag
Ontgrondingsmelding	Provincie Gelderland
BBK-Melding voor afvoeren baggerspecie en grond	Gemeente Lochem
KLIC-meldingen	Gemeente Lochem
Omgevingsvergunning uitvoeren van een werk, of werkzaamheden (voor ophogen van percelen buiten projectgrens)	Gemeente Lochem

Ontgrondingen zijn op grond van onderdeel D, onder 16.1 van de bijlage bij het Besluit m.e.r. formeel m.e.r.-beoordelingsplichtig indien de ontgroning de bij dit onderdeel aangegeven drempelwaarde van 12,5 hectare overschrijdt. De ontgroning blijft met een oppervlak van circa 12,4 ha hectare onder de genoemde drempelwaarde en is daarom formeel niet m.e.r.-beoordelingsplichtig. Daarnaast is er sprake van een activiteit op grond van onderdeel D, onder 9, 'een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan' daar er sprake is van een functiewijziging van gronden. Het gehele plangebied bevat 32,6 hectare. Daarmee wordt ruim onder de drempelwaarde gebleven van 125 hectare die te vinden is in kolom 2.

Omdat ook onder de drempelwaarde belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen optreden dient voor de voorgenomen activiteit een vormvrije m.e.r.-beoordeling uitgevoerd te worden. In de toelichting van bestemmingsplan, dat de voorgestelde maatregelen planologisch mogelijk maakt, wordt aangetoond dat er geen nadelige milieueffecten zijn. Er hoeft daarom geen separate aanmeldnotitie vormvrije m.e.r. te worden opgesteld.

### 3.3 Planning

Ten behoeve van de inrichting van het plangebied wordt een bestek opgesteld, waarin de uitvoeringsvoorschriften en de vergunningsvoorschriften uit ontvangen vergunningen worden meegenomen. De uitvoerende partij (aannemer) heeft daarmee een uitvoeringsdocument in handen waarin alle eisen en randvoorwaarden zijn opgenomen. De aannemer dient zich tijdens de realisatie van het werk aan dit bestek te conformeren.. De uitvoering kan naar verwachting november 2023 starten. De uitvoeringsperiode bedraagt ca. 3 maanden voor het gehele tracé.

### 3.4 Overige uitvoeringsaspecten

Geen bijzonderheden.

## 4 Procedure

Bij de totstandkoming van het projectplan wordt gebruik gemaakt van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht: de uniforme openbare voorbereidingsprocedure.

Het ontwerp projectplan Waterwet heeft 6 weken digitaal ter inzage gelegen. Hierop is één zienswijze ontvangen, maar kort daarna heeft de indiener deze weer ingetrokken. Het definitieve besluit projectplan Waterwet wordt digitaal bekendgemaakt op de website:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/zoeken/waterschapsblad> en gedurende zes weken kan een belanghebbende beroep bij de rechtbank aantekenen.

Het projectplan ingevolge artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet staat in de bijlage bij artikel 1.1 van de Crisis- en Herstelwet genoemd. Hierdoor zijn de bepalingen in hoofdstuk 1, afdeling 2 van de Crisis- en Herstelwet van toepassing.

**5 Contactpersoon uitvoering werken**

Voor meer informatie over het ontwerp projectplan Waterwet kunt u terecht bij Ellen Rijdsdijk (e.rijdsdijk@wrij.nl). De contactpersoon kan uw vragen beantwoorden en het plan met u doornemen.